

Helmut Kohl i François Mitterrand: predvodnici pomirenja

Helmut Kohl 1930. – 2017.

François Mitterrand 1916. – 1996.

Teško da se očekivalo da će dvojica najvažnijih europskih čelnika druge polovine 20. stoljeća tako blisko surađivati. Njemački kancelar Helmut Kohl i francuski predsjednik François Mitterrand rođeni su i odrastali u doba u koje su se njihovi narodi sukobili u dva rata s katastrofalnim posljedicama.

Kohl i Mitterrand svim su snagama nastojali poboljšati odnose Francuske i Njemačke u poslijeratnom razdoblju i uvijek su naglašavali da je za europsku integraciju važan miran suživot njihovih dvaju naroda. Njihovo držanje za ruke 22. rujna 1984., prilikom obilježavanja 70. godišnjice početka Prvog svjetskog rata, svima je poznat, dirljiv prizor koji je bio glavna vijest diljem svijeta.

Helmut Kohl

Rođen je 1930. u Ludwigshafenu u Njemačkoj, a na kraju Drugog svjetskog rata imao je 15 godina. Često je govorio da je zbog svoje dobi bio pošteđen najgorih ratnih užasa. Studirao je pravo u Frankfurtu, a zatim i povijest i političke znanosti na Sveučilištu u Heidelbergu.

Svoj je radni vijek počeo u akademskoj zajednici, da bi kasnije prešao u realni sektor te, u konačnici, u političke vode. Godine 1959. izabran je za vođu ogranka Kršćansko-demokratske unije (CDU) u svojem rodnom gradu te je brzo napredovao u lokalnim i regionalnim političkim krugovima. Njegov izbor za premijera njemačke savezne države Porajnja-Falačke, pri čemu je postao najmlađi izabrani čelnik u Njemačkoj, te kasnije za predsjednika Kršćansko-demokratske unije (CDU) bili su prvi koraci na putu do položaja kancelara Zapadne Njemačke.

CDU je 1982. tražio izglasavanje nepovjerenja tadašnjoj njemačkoj vladi. Nakon što je nepovjerenje izglasano, njemački je savezni parlament izabrao Kohla za kancelara, a godinu kasnije

Kohl je uvjerljivo pobjedio na saveznim izborima i tako učvrstio svoj položaj na vlasti.

Helmuta Kohla možda se najviše sjećamo po zalaganju za stvaranje jedinstvene njemačke države. Bio je prvi kancelar koji je primio šefu države Istočne Njemačke u diplomatski posjet, a nakon pada Berlinskog zida neumorno je radio na ujedinjenju Istočne i Zapadne Njemačke. Njihovi su parlamenti 1990. potpisali i ratificirali sporazum o ujedinjenju Njemačke, 45 godina nakon što je rat podijelio zemlju, a Kohlova vizija ujedinjene Europe došla je korak bliže ostvarenju.

François Mitterrand

François Mitterrand rođen je 1916. u Charenteu u Francuskoj. Studirao je javno pravo i diplomirao 1937., a u politiku je ušao na strani francuske nacionalističke desnice.

Na početku Drugog svjetskog rata unovačen je, a njemačke su ga snage zarobile 1940. Nakon što je pobjegao iz zarobljeništva neko je vrijeme radio za višjevsku vladu, a zatim se okrenuo ljevcima i pridružio francuskom pokretu otpora unutar kojeg se

povezao s drugim ratnim zarobljenicima i francuskim naoružanim skupinama otpora. Kako bi izbjegao uhićenje, morao je pobjeći u London. Mitterrand se ondje sastao s Charlesom de Gaulleom, vođom pokreta otpora u egzilu, radi jačanja suradnje u francuskom pokretu otpora, no nisu postigli dogovor.

Nakon rata Mitterrand je učvrstio svoj položaj na ljevici kao opozicija de Gaulleu i naposljetku stao na čelo francuske Socijalističke stranke. Nakon jedne neuspješne kandidature, 1981. postao je predsjednik, kao prvi francuski čelnik s ljevice nakon 23 godine.

Predanost ujedinjenoj Evropi

Mitterrand i Kohl 1987.

Zbog iznimnih zasluga u području europske integracije i suradnje i doprisona europskom projektu Vijeće Europe proglašilo je Helmuta Kohla počasnim građaninom Europe. Tako je postao jedan od samo troje dobitnika tog priznanja.

Dok je bio predsjednik Mitterrand je podržavao proširenje i poticao Španjolsku i Portugal da postanu članice EU-a. Bio je pobornik integriranije Europske unije i 1986. snažno podržao donošenje Jedinstvenog europskog akta, kojim su postavljeni prvi pravni temelji za jedinstveno europsko tržište. Kohl i Mitterrand zajedno su postigli taj cilj kad je donesen Ugovor iz Maastrichta šest godina kasnije, čime je njihov san o jedinstvenom transnacionalnom tržištu postao stvarnost.

Slavna fotografija Kohla i Mitterranda kod Verduna, poprišta jedne od najdugotrajnijih bitaka u Prvom svjetskom ratu, nastala je na komemoraciji 22. rujna 1984. Ona je pokazala koliko su Francuska, Njemačka i Europa napredovale od dva svjetska rata.

Držeći se za ruke pred vijencem položenim ispred kosturnice palih vojnika u Douaumontu, Kohl i Mitterrand postigli su to da Verdun ne bude samo bolna uspomena, nego i simbol mira i pomirenja, pokazavši tako Evropi i svijetu važnost i snagu mira na kontinentu.

Postali su bliski prijatelji i uspješno surađivali, često se šaleći jedan na račun drugoga. Kohl je Mitterrandu jednom ponudio tipično njemačko jelo Saumagen („krmačin želudac“) i navodno mu rekao: „Pojedi ili ču ti vratiti Saarland“.

Kao priznanje za svoj rad na poboljšanju odnosa Francuske i Njemačke 1988. zajedno su primili nagradu „Karlo Veliki“, koja se dodjeljuje za rad na ujedinjenju Europe. U govoru zahvale tom prilikom Kohl je naglasio što je sve zajedničko Francuskoj i Njemačkoj i rekao da su te sličnosti bile temelj čitavog europskog projekta, počevši od 1951. i uspostave Europske zajednice za ugljen i čelik. Tu su nagradu primili i drugi njihovi kolege, među ostalima Konrad Adenauer i Simone Veil.

Kohl je dužnost kancelara obnašao 16 godina, najduže od svih kancelara u 20. stoljeću. Mitterrand je bio predsjednik Francuske Republike 14 godina, najduže od svih francuskih predsjednika.

Godine koje su uslijedile

François Mitterrand nekoliko se godina borio s rakom prostate. Borbu s bolešću izgubio je u siječnju 1996., manje od godinu dana nakon što je otišao s vlasti. Njegov prijatelj Helmut Kohl umro je prirodnom smrću u lipnju 2017. Mjesec dana kasnije u Europskom parlamentu u Strasbourguru njemu u čast održan je državni oproštaj, prvi takve vrste. Predsjednik Komisije Jean-Claude Juncker tom je prilikom rekao: „*Helmut Kohl bio je njemački i europski domoljub, jer za njega to nije bilo proturječe. Za njega su se njemačko i europsko jedinstvo dopunjavalii*“.